Sygn. akt II C 52/19

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia (del.) Anna Bonkowska
Protokolant:	Dawid Kokoszka

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W. i A. B. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę i ustalenie

1. ustala, iż umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta w dniu 11 sierpnia 2006 r. w W. pomiędzy (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (obecnie (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.), a A. W. i A. B. (1) jest nieważna;

2. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz A. W. i A. B. (1) solidarnie kwotę 5 193,30 (pięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt trzy 30/100) złotych tytułem opłat uiszczonych na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 lutego 2019r. do dnia zapłaty

3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

4. znosi wzajemnie koszty procesu pomiędzy stronami.

Sygn. akt II C 52/19

UZASADNIENIE

Powódki A. W. i A. B. (2) w pkt I pozwu wniosły o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. solidarnie na ich rzecz kwoty 85 618,25 zł ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty (pkt 1.), kwoty 81 908,21 CHF, ewentualnie kwoty 298 889,84 zł w przypadku uznania przez sąd, że powód nie może dochodzić roszczeń w walucie CHF (pkt 2.)– tytułem świadczenia nienależnego oraz o ustalenie, że umowa nr (...) jest nieważna

ewentualnie wobec roszczenia z pkt I w przypadku uznania przez Sad, ze nie jest możliwe połączenie roszczenia o zapłatę z roszczeniem o ustalenie zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kwoty 85 618,25 zł ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty (pkt II.1.), kwoty 81 908,21 CHF, ewentualnie kwoty 298 889,84 zł w przypadku uznania przez sąd, że powód nie może dochodzić roszczeń w walucie CHF (pkt II.2.)

ewentualnie jako roszczenie ewentualnie wobec roszczenia z pkt I i II o ustalenie, że umowa nr (...) jest nieważna (pkt III pozwu).

W każdym przypadku powódki wniosły o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódki wskazały, że umowa nr (...) zawiera klauzule waloryzacyjne, które w ich ocenie nie były dopuszczalne przez prawo przed wejściem w życie ustawy antyspreadowej. Ich zdaniem charakter mechanizmu waloryzacyjnego był nieuczciwy. W ich ocenie umowa jest sprzeczna lub co najmniej stanowi obejście art. 69 ust. 1 prawa bankowego, wobec czego jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 k.c. Ponadto nie określono kształtów przedmiotowo istotnych – na czym polega waloryzacja. Stwierdziły, że umowa jest sprzeczna z naturą kredytu oraz z prawem bankowym, a zapisy dotyczące waloryzacji są nieuczciwe i niejednoznaczne. Dodatkowo w ich ocenie umowa jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Kwotę 85 618,25 zł stanowiły świadczenia uiszczone przez powódki w okresie od 16 lutego 2009r. do 21 sierpnia 2012r. , w tym kwota 80 404,95 zł tytułem rat kapitałowo –odsetkowych uiszczonych od dnia 16 lutego 2009r. do 16 września 2011r., kwota 5 193,30 zł tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego uiszczonych przez powoda w dniu 28 sierpnia 2009r. i 31 sierpnia 2012r., kwota 20 zł tytułem prowizji za zawarcie aneksu uiszczona 21 kwietnia 2009r. Na kwotę 81 908,21 CHF składały się świadczenia uiszczone przez powódki w walucie CHF tytułem rat kapitałowo –odsetkowych w uiszczonych od dnia 17 października 2011r. do 15 stycznia 2019r. (pozew – k. 3-134)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował roszczenie co do zasady i co do wysokości. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w zakresie rozliczeń dokonanych przed 23 stycznia 2016 r. – w zakresie żądania zwrotu całości bądź części należności odsetkowych oraz przed 23 stycznia 2009 r. – w zakresie należności kapitałowych.

Stwierdził, że nie można uznać, aby umowa była sprzeczna z naturą umowy kredytu czy z zasadami współżycia społecznego. Nie ma podstaw do uznania tej umowy za czynność pozorną. W jego ocenie nie doszło do spełnienia przesłanek abuzywności. Stwierdził, że wyeliminowanie z umowy waloryzacji przy jednoczesnym pozostawieniu korzystnej stopy procentowej byłoby równoznaczne z pozbawieniem umowy cech ekwiwalentności. (odpowiedź na pozew – k. 551-579)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. ma wykształcenie (...) (przesłuchanie A. W. – k. 899).

25 czerwca 2006 r. A. W. i A. B. (1) złożyły w (...) wniosek o udzielenie planów finansowych(...) walutowy z przeznaczeniem na zakup na rynku pierwotnym lokalu mieszkalnego w kwocie 550 000 zł w walucie CHF. Wnioskodawcy mieli do wyboru kredyt w walucie PLN, CHF, USD, EURO i GBP. We wniosku kredytowym wskazały, że obie posiadają wykształcenie (...). Na dzień składania wniosku A. W. była zatrudniona na umowę o pracę w (...) na stanowisku (...) z wynagrodzeniem (...) zł netto miesięcznie. A. B. (1) również była zatrudniona na umowę o pracę – w spółce z o.o., jako (...) z wynagrodzeniem netto (...) zł miesięcznie. We wniosku wskazały, że posiadają kredyt mieszkaniowy w(...). (wniosek kredytowy – k. 591-593)

Obliczając zdolność kredytową powódek (...) Bank SA ustalił, że mają one zdolność kredytową na maksymalną kwotę 872 974,48 zł. Stosunek wnioskowanej kwoty kredytu do wartości nieruchomości wynosił 104,09%. ((...) k. 595-596)

11 lipca 2006 r. (...) Bank SA wydał decyzję kredytową do wniosku kredytowego nr (...). Wskazano, że kwota kredytu to 550 000 zł, waluta waloryzacji to CHF. W § 1 punkcie 3A wskazano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 7 lipca 2006 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku SA wynosi 217 977,17 CHF,

przy czym zaznaczono, że kwota ta ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. (decyzja kredytowa – k. 597-598)

11 sierpnia 2006 r. A. W. i A. B. (1) zawarły z (...) Bank S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF.

Na mocy tej umowy bank udzielił kredytobiorcom kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od developer'a lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku nr (...) w miejscowości J. przy ul. (...) wraz z prawem do wyłącznego korzystania z miejsca postojowego, refinansowanie wniesionego składu własnego, opłaty związane z uruchomieniem kredytu.

Podano, że kwota kredytu to 550 000 zł, waluta waloryzacji CHF (§ 1 ust. 2 i 3 umowy). Kredyt miał zostać spłacony w równych ratach kapitałowo-odsetkowych w przeciągu 360 miesięcy, tj. od 11 sierpnia 2006 r. do 15 sierpnia 2036 r. (§ 1 ust. 4 i 5 umowy).

W § 1 ust. 3A umowy wskazano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 7 lipca 2006 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 217 977,17 CHF, przy czym zaznaczono, że kwota ta ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w ww. punkcie.

Zgodnie z § 1 ust. 7A prowizja z tytułu ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. i (...) S.A. wynosi 0,20% kwoty kredytu, tj. 1 100 zł.

Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu wydania decyzji kredytowej wynosiło 2,35%, z zastrzeżeniem że w okresie ubezpieczenia kredytu oprocentowanie kredytu będzie podwyższone o 1,00 punktu procentowego i wynosić będzie 3,35% (§ 1 ust. 8). Wartość nieruchomości stanowiącej przedmiot hipoteki wynosiła 528 400 zł (§ 2 ust. 5).

Zabezpieczenie kredytu stanowiło ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w (...) SA na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeśli z upływem pełnych 36#miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,5% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 4 454,80 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji. (§ 3 ust. 4 umowy)

Wypłata kredytu miała nastąpić w następujący sposób – kwota 525 400 zł na rachunek prowadzony przez Bank (...), kwota 3 000 zł zgodnie z dyspozycją tytułem refinansowania wniesionego wkładu własnego, zaś kwota 21 600 zł na opłaty związane z uruchomieniem kredytu. Całość miała zostać wypłacona w VI transzach. (§ 5 umowy)

Kredyt był udzielony na wniosek kredytobiorcy z przeznaczeniem opisanym w § 1 ust. 1, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowany kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF jest określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnie i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu. (§ 7 ust. 1 umowy)

Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej ustalana jest w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Zmiana wysokości oprocentowania kredytu mogła nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w UE), którego waluta jest podstawą waloryzacji. O każdej zmianie oprocentowania (...) miał zawiadamiać kredytobiorcę na piśmie. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana również do wiadomości na stronach internetowych (...). Informację o wysokości rat kapitałowo-odsetkowych po zmianie oprocentowania kredytobiorca mógł uzyskać za pośrednictwem

MultiLinii oraz sieci internet. (...) miał sporządzić i wysłać harmonogram spłat określający nową wysokość rat spłat kredytu. W przypadku zmiany stóp procentowych e (...), zmiana oprocentowania dla uruchomionego kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypada po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w (...). (§ 10 ust. 1, 2, 3 i 4 umowy)

Zgodnie z § 11 ust. 5 umowy „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50".

W myśl § 12B umowy kredytobiorca zleca i upoważnia (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kredytu i odsetek z tytułu udzielonego kredytu z rachunku (...), na którym kredytobiorca jest zobowiązany zapewnić w terminach zawartych w Harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymaganej raty kapitału i odsetek. Zlecenie udzielone bankowi jest nieodwołalne i wygasa po całkowitym rozliczeniu kredytu.

W § 13 ust. 5 umowy zapisano, że „Wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF, z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym w dniu i godzinie spłaty".

W § 26 umowy wskazano, że integralną część umowy kredytowej stanowił „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – (...)". Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy zapoznał się z tym dokumentem i uznał jego wiążący charakter.

W § 30 ust. 1 umowy kredytu A. W. i A. B. (1) oświadczyły, że zostały dokładnie zapoznane z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i że w pełni je akceptują. Kredytobiorcy oświadczyli ponadto, że są świadomi, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Z kolei w § 30 ust. 2 umowy kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i że w pełni je akceptują (umowa kredytu – k. 141-150, harmonogram spłat kredytu – k. 627, 628, 629, 630, 631-634).

Integralną częścią umowy był „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)". W § 1 ust. 3 Regulaminu wskazano, że kredyt waloryzowany udzielany jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę. Z kolei w § 24 ust. 2 i 3 Regulaminu zapisano, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. (regulamin – k. 600-610).

W dniu zawierania umowy kredytobiorcy złożyli oświadczenie do generalnej umowy ubezpieczenia z 31 stycznia 2005 r., wyrażając zgodę na wgląd (...) i (...) w dokumentację kredytową. Wyrazili także zgodę na dokonanie cesji praw do dochodzenia roszczeń o zwrot kwoty wypłaconego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu w stosunku do nich na rzez (...). Zobowiązali się do zwrotu kwoty równej wypłaconemu odszkodowaniu w powodu zaprzestania spłaty kredytu z odsetkami ustawowymi od dnia wypłaty odszkodowania do dnia zapłaty. (oświadczenie – k. 757)

Kredyt został uruchomiony 29 września 2006 r. Łącznie bank wypłacił kredytobiorcom w kredyt 6 transzach:

- 17 sierpnia 2006 r. w kwocie 64 627,66 CHF (155 520 zł) (I i II transza);

- 9 marca 2007 r. w kwocie 67 530,04 CHF (158 520 zł) (III transza);;

- 16 maja 2007 r. w kwocie 35 387,09 CHF (79 260 zł) (IV transza);;

- 2 października 2007 w kwocie 47 730,46 CHF (105 680 zł) (V transza);;

- 19 marca 2008 r. w kwocie 11 963,96 CHF (26 420 zł) (VI transza)

(wnioski o wypłatę transz – k. 612-616, potwierdzenia uruchomienia transzy – k. 617-621).

2 marca 2007 r. kredytobiorcy zawarli z bankiem aneks do umowy dotyczący cesji wierzytelności opisanej w § 3 ust. 6 pkt 3 umowy (aneks nr 1 – k. 152).

Aneksem z 16 września 2008 r. dokonano zmiany zapisu § 10 umowy. Od tego czasu obowiązywał zapis, zgodnie z którym kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej ustalana jest w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej ustalona została na dzień zawarcia aneksu jako stawka bazowa LIBOR 3M dla CHF, z dnia 29 maja 2008 r. wynosząca 2,78% powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 0,67 p.p. (...) miał co miesiąc dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawą bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca i dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku zmiany stawki bazowej co najmniej o 0,10 punktu procentowego. Bank miał prawo dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonana została zmiana stawki bazowej. (§ 10 ust. 1, 2, 3 i 4 umowy). (aneks nr 1 – k. 154, pismo banku – k. 218)

Aneksem nr 2 z 19 marca 2009 r. dokonano zmiany adresu kredytowanej nieruchomości oraz ustalono udziały kredytobiorców na ½ każdy (aneks nr 2 – k. 156).

Z dniem 1 lipca 2009 r. uległ zmianie Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), stanowiący integralną część umowy kredytu. Zmiany polegały m.in. na wprowadzeniu definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej (...) Banku oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, opisaniu zasad przeliczania kredytu z PLN na walutę. Z dniem 1 lipca 2009 r. bank umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji poprzez zawarcie aneksu (pismo okólne z 01.04.2009 r. z załącznikami – k. 643-650, pismo okólne z 01.07.2009 r. – k. 652 z załączonym regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) – k. 653-663).

10 października 2011 r. powodowie zawarli z (...) Bank S.A. aneks do umowy kredytu. Bank zapewnił powodom możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu ze złotych polskich na walutę waloryzacji oraz z waluty waloryzacji na złote polskie, a taka spłata była możliwa z rachunku walutowego (aneks – k. 158-161).

Kredyt był spłacany najpierw w PLN, a następnie w CHF. Kredytobiorcy uiszczali także składki z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu, pozostałe ubezpieczenia oraz prowizje i opłaty, w tym kwotę 5 193,30 zł tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego uiszczonych przez powódki w dniu 28 sierpnia 2009r. i 31 sierpnia 2012r., kwotę 20 zł tytułem prowizji za zawarcie aneksu uiszczona 21 kwietnia 2009r. (okoliczność bezsporna). Do 13 stycznia 2020 r. kredytobiorcy wpłacili na rzecz banku 150 412,33 zł oraz kwotę 94 128,05 CHF (elektroniczne zestawienie operacji – k. 163-176, 177-180, potwierdzenia wykonania operacji – k. 181-198, 209-211, 947-957, wydruk z konta internetowego – k. 207).

Pismem z 2 grudnia 2015 r. A. W. wniosła do Rzecznika Finansowego o rozpatrzenie przez niego sprawy związanej z przedmiotowym kredytem (pismo – k. 215-217).

W odpowiedzi na powyższe bank nie uznał reklamacji (pismo – k. 219, 220, 221, 222, 223).

Pismem z 16 stycznia 2019 r. powódki wezwały bank do zapłaty kwoty 85 618,25 zł oraz 81 908,21 CHF w terminie 14 dni roboczych (k. 225).

Organizacją związaną z kredytem zajmowała się A. W.. Deweloper polecił jej (...). Przed podpisaniem umowy odbyły się dwa spotkania. Na pierwszym odbywały się rozmowy, w których uczestniczyła tylko A. W., na drugim stawiły się obie kobiety i doszło do podpisania umowy. Oferta banku dotyczyła tylko kredytu w CHF. Wskazywano na jego zalety, że jest to stabilna waluta. Nie były omawiane tabele kursowe, nie mówiono o kursach kupna i sprzedaży. A. W. i A. B. (1) nie podpisywały oświadczenia o ryzyku walutowym. Nie było możliwości negocjowania umowy. Kobiety czytały umowę przed jej podpisaniem. Kredyt nadal jest spłacany. Rata wynosi 650 CHF, tj. 2 500-2 700 zł. (przesłuchanie A. W. – k. 898v.-899v., przesłuchanie A. B. (1) – k. 899v.-900)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o wyżej wskazane dokumenty, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez strony w toku postępowania, nie budzą one także wątpliwości Sądu.

Stan faktyczny został ustalony również na podstawie przesłuchania powódek.

Pominięciu na podstawie art. 235^2 § 1 pkt 2 k.p.c. podlegał wniosek powódek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych poszczególnych specjalności. W ocenie Sądu przeprowadzenie tego wniosku nie było istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. T. został cofnięty (k. 969).

Pozostałe dokumenty przedkładane przez strony, w tym wypowiedzi różnych osób czy podmiotów na tematy tzw. spraw frankowych, które nie zostały przywołane powyżej, jak również orzeczenia wydane przez inne Sądy w innych składach, nie miały znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo polegało uwzględnieniu w zakresie żądania ustalenia (pkt.I.1 pozwu) oraz częściowo w zakresie żądania o zapłatę tj. w zakresie zwrotu kwot uiszczonych tytułem składki na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w okresie objętym pozwem. Oddaleniu podlegało żądanie zapłaty.

Powódki wnosiły o zapłatę od pozwanego kwot: 85 618,25 zł i 81 908,21 CHF, ewentualnie 298 889,84 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty, a także ustalenia nieważności umowy kredytu. W pozwie zawarte były także roszczenia ewentualne, jednak wobec częściowego uwzględnienia roszczenia głównego nie podlegały one rozpoznaniu w niniejszym postępowaniu.

Bezsporne pomiędzy stronami było samo zawarcie umowy kredytowej z 11 sierpnia 2006 r. nr (...) oraz kolejnych następujących po niej aneksów. Sporna nie była także treść regulaminów udzielania kredytów ani też okoliczności zawarcia umowy. Niewątpliwie jednak osią sporu była w niniejszym postępowaniu sama treść umowy.

Badając umowę Sąd dostrzega jej wadę mechanizmu waloryzacji, która samodzielnie by skutkowała bezskutecznością postanowień wprowadzających ten mechanizm na podstawie art. 385^1 § 1 k.p.c. Jednakże przedmiotowa umowa dotknięta jest dalej idącą wadą w zakresie oprocentowania kredytu – skutkującą jej nieważnością.

W pierwszej kolejności Sąd rozważy sprawę w pierwszym z powyższych aspektów.

Powódki zawarły z pozwanym, wówczas działającym pod inną (...) Bank Spółka Akcyjna w W., 11 sierpnia 2006 r. umowę o kredyt hipoteczny. Celem kredytobiorców przy zawieraniu badanej umowy było uzyskanie środków na zakup nieruchomości dla własnych, osobistych celów. Powódki mają zatem przymiot konsumenta zgodnie z art. 22^1 k.c.

Indywidulana ocena stosunku prawnego istniejącego pomiędzy stronami musi odnosić się do chwili zawarcia umowy, co wprost wynika z normy z art. 385^2 k.c., który to przepis nakazuje ponadto rozważenie jej treści, okoliczności zawarcia oraz uwzględnienie umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem badania.

Zgodnie z art. 358^1 § 2 k.c. niedozwolone postanowienie w umowie nie wiąże konsumenta, natomiast strony tej umowy są nią związane w pozostałym zakresie. Ponadto niedozwolone postanowienie umowne jest eliminowane z konstrukcji danego stosunku prawnego na zasadzie ex lege i ex tunc. Orzeczenie sądu, także przy przesłankowym badaniu abuzywności postanowień umownych w sprawie o świadczenie, ma zatem charakter deklaratoryjny. Nadto oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385^1 § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała składu 7 sędziów SN z 20.06.2018 r., III CZP 29/17).

Z tej przyczyny bezprzedmiotowe są zarzuty pozwanego odnoszące się do sposobu wykonywania przedmiotowej umowy oraz jej uciążliwości ekonomicznej dla powódek, w szczególności w odniesieniu do hipotetycznej sytuacji związania się umową kredytu bez elementu walutowego.

Umowa zawarta 11 sierpnia 2006 r. stanowi umowę o kredyt w rozumieniu art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe.

Wynika to zarówno z treści samej umowy podpisanej przez strony, ale także z „Regulaminu udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...)". Z treści tychże dokumentów w sposób niebudzący wątpliwości wynika, iż powódki jako kredytobiorcy miały otrzymać od pozwanego jako kredytodawcy kwotę 550 000 zł w celu przedpłat i nabycia od developera lokalu mieszkalnego na okres 360 miesięcy. Tak ujęta treść umowy nie była przedmiotem sporu. Spór odnosił się do postanowienia zawartego w § 1 ust. 3 i 3A, iż walutą waloryzacji kredytu jest CHF, a kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2006-07-07 według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosi 217 977,17 CHF oraz § 11 ust. 5 stanowiącego, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Powyższe pozwala stwierdzić, iż wywodzona przez powódki abuzywność postanowień umowy zawartej z pozwanym, nie dotyczy głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385^1 § 1 zd. drugie k.c., gdyż te w tym przypadku obejmują wysokość kredytu, okres jego spłaty, wysokość oprocentowania i prowizji.

Pojęcia „postanowienia określające główne świadczenia stron" nie należy traktować rozszerzająco. Do takich nie mogą być zaliczane postanowienia odnoszące się do świadczeń ubocznych, czy też inne postanowienia – odnoszące się pośrednio do świadczeń głównych. Odnosi się ono do postanowień bezpośrednio określających główne świadczenia, a nie o do postanowień dotyczących, czy też związanych z głównymi świadczeniami. Omawiane pojęcie należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów umowy przedmiotowo istotnych. Takim nie jest zaś klauzula waloryzacyjna. nie określa bowiem bezpośrednio świadczenia głównego, a wprowadza jedynie umowny reżim jego podwyższenia (wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, LEX nr 2008735).

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powódki nie uzgodniły indywidualnie z poprzednikiem prawnym pozwanego jakichkolwiek postanowień umowy, a w szczególności tych będących przedmiotem sporu w sprawie. Jak wynika z zeznań powódek projekt tekstu umowy został przedstawiony dopiero na etapie podpisywania umowy, na zasadzie formularza, którego postanowienia nie podlegały negocjacjom ani zmianom z inicjatywy kredytobiorców. Indywidualne uzgodnienie postanowienia oznacza rzeczywisty i aktywy wpływ konsumenta na daną część umowy, a nie tylko jego bierną akceptacją tejże części. Zgoda na zawarcie umowy o kredyt zawierający klauzule waloryzacyjne nie jest tożsama z faktem indywidualnych negocjacji w przedmiocie treści tych klauzul.

W myśl art. 385^1 § 4 k.c. ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Umowa z powódkami została zawarta na podstawie wzorca opracowanego i przedstawionego przez pozwanego. W tej sytuacji obowiązuje domniemanie, że zawarte w niej postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione z konsumentem (art. 385^1 § 3 k.c.). Do obowiązków pozwanego w związku z tym należało udowodnienie, że przedmiotowe postanowienie zostało indywidualnie uzgodnione z powódkami (art. 6 k.c., art. 385^1 § 4 k.c.). Pozwany nie wykazał zatem, choć z mocy art. 385^1 § 4 k.c., to na nim ciążyła ta powinność, omawianej aktualnie okoliczności,

która prowadziłaby do unicestwienia żądania powódek. Powódki nie miały realnego wpływu na treść umowy i nie zmienia tego zapis § 30 umowy kredytowej, z którego również taka okoliczność nie wynika.

W niniejszej sprawie nie występują negatywne przesłanki do przeprowadzenia indywidualnej kontroli umowy łączącej strony w kontekście wymogów z art. 385^1 k.c.

Stosunek prawny łączący strony umowy ma cechy umowy kredytu. Walutą kredytu jest złoty polski. Opiewa na niego bowiem wprost umowa określając kwotę stawianą powódkom do dyspozycji. Żadne zaś postanowienie kontraktowe nie odwołuje się do jakiegokolwiek świadczenia pieniężnego, niezależnie od jego wierzyciela, spełnianego w walucie szwajcarskiej. Nie budzi też wątpliwości, iż powódki przystępując do umowy oczekiwały kwoty w złotych polskich, taką też zresztą otrzymały, a następnie w ratach zwracały pozwanemu.

Kredyt jest indeksowany w stosunku do waluty obcej, jednak udzielany jest w walucie polskiej i w tej walucie jest spłacany. Sporna klauzula określa zatem jedynie sposób przeliczania kwoty kredytu lub kwoty raty spłaty na inną walutę, według której są one indeksowane. Nie decydują więc o „cenie" kredytu, której odpowiednikiem są odsetki i marże. Celem waloryzacji nie jest zaś w tym przypadku przysporzenie majątkowe na rzecz jednej ze stron, tylko zachowanie na przestrzeni ustalonego czasu jednolitej wartości wzajemnych świadczeń stron. Waluta szwajcarska pełni zatem i w ocenianej umowie rolę, wyłącznie miernika wartości.

Zgodnie z art. 385^1§ 1 i 3 k.p.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Postanowienia umowy wtedy kształtują prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, jeśli zaburzają lub niweczą równowagę kontraktową stron, bądź zmierzają do wprowadzenia konsumenta w błąd, wykorzystując jego zaufanie. Rażące naruszenie interesów konsumenta polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są te postanowienia wzorca umownego, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację takich wartości jak szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerość, zaufanie, lojalność i rzetelność.

W § 1 ust. 3, § 1 ust. 3A, § 11 ust. 5 oraz § 13 ust. 5 wprowadzany jest mechanizm polegający na odniesieniu kwoty 550 000 zł do franka szwajcarskiego. Jednak w treści umowy nie ma żadnych dodatkowych postanowień regulujących kurs waluty szwajcarskiej jako wartość stałą powiązaną ze złotym, nie ustalono również sposobu każdorazowego ustalania wartości tej waluty w odniesieniu do złotego (kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego).

Jako godzące w interesy powódek należy ocenić odwołanie do tabeli obowiązującej u pozwanego. Umowa nie wskazuje bowiem jakiego rodzaju jest to tabela, czy ustalana wyłącznie na potrzeby rozliczeń kredytowych, czy także dla działalności kantorowej lub innej mającej za przedmiot obrót walutowy. Ponadto umowa nie określa sposobu ustalania kursu waluty, tj. nie odwołuje się do obiektywnych, sprawdzalnych i niezależnych od banku (jak również powódek) kryteriów, o których wiedza byłaby dostępna dla kredytobiorców. Umowa nie zawiera także uprawnienia kredytobiorców do uczestnictwa, w szczególności na zasadach równości, w każdorazowym ustalaniu kursu, w tym wypadku franka szwajcarskiego. Konsumentom nie zostały przyznane jakiekolwiek środki działania, przy pomocy których mogliby dokonywać jakiejkolwiek weryfikacji prawidłowości działania Banku w tym zakresie. Ich rola ogranicza się do realizacji obowiązku uiszczania kolejnych rat kredytu z uwzględnieniem kursu narzuconego przez pozwanego. Tak samo zdani są na jednostronne określenie kursu walutowego, z uwzględnieniem którego następowała wypłata kredytu.

Z drugiej strony zaś bank nie ma wyznaczonych kontraktowo żadnych ram i odniesień przy ustalaniu kursu waluty przyznając mu w tym zakresie pełną dowolność. Wyłącznie zatem w rękach banku pozostawione jest kształtowanie treści umowy już po jej zawarciu i w czasie jej wykonywania. Na mocy powyższych postanowień bank może jednostronnie i arbitralnie, a przy tym w sposób wiążący, modyfikować wskaźnik, według którego obliczana jest wysokość zobowiązania kredytobiorcy, i tak wpływać na wysokość świadczeń kredytobiorców. Przyznanie sobie przez pozwanego prawa do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu indeksowanego kursem CHF poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu kupna oraz sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu walutowego (różnicy między kursem sprzedaży i kursem kupna waluty obcej) przy pozbawieniu powódek jakiegokolwiek wpływu na to, bez wątpienia narusza ich interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Jednocześnie biorąc pod uwagę, że przewidziany przez umowę zwrot kredytu polega na pobieraniu kwot kolejnych rat przez pozwanego z rachunku kredytobiorców (§ 6 ust. 1 umowy) kredytobiorcy nie uczestniczą bezpośrednio i czynnie w akcie zapłaty. W związku z tym nie mają też możliwości reakcji na obliczenia dokonane przez bank.

Dla oceny sposobu umownego ukształtowania praw i obowiązków konsumenta, kwestii abuzywności przedmiotowych postanowień bez znaczenia jest fakt, iż pozwany w istocie zobowiązany był ponosić koszty związane z pozyskaniem waluty obcej na potrzeby obsługi kredytu udzielonego powódkom. Bank ustalając wysokość kursu odwołuje się do pewnych wskaźników rynkowych, które nie zostały w sposób przejrzysty i kategoryczny wskazane w łączącej strony umowie, czyni to jednostronnie i w sposób, który pozbawia drugą stronę stosunku zobowiązaniowego – konsumenta, możliwości jakiejkolwiek weryfikacji podejmowanych w tym zakresie przez bank działań. Samo publikowanie tabel kursowych w sposób ogólnie dostępny w żadnym stopniu nie sanuje wyżej wskazanych wadliwości. Brak precyzyjnego uregulowania tej kwestii w łączącej strony umowie, przy jednoczesnym przerzuceniu na konsumenta kosztów takich działań, tym bardziej świadczy o działaniu w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażącym naruszeniem interesów konsumenta (vide: Sąd Apelacyjny w Warszawie, VI ACa 817/18)

Sam fakt podpisania przez powódki oświadczenia umieszczonego w § 30 umowy kredytowej podczas zawarcia umowy nie oznacza, że miały one realny wpływ na treść umowy. Ewentualna wiedza powódek odnośnie ryzyka wahań wartości waluty, zresztą minimalizowana przez pozwanego, nie przekłada się na samą możliwość zmiany kursu waluty służącej rozliczaniu świadczeń spełnianych w wykonywaniu umowy.

Powyższej oceny nie zmienia zawarcie przez strony aneksu do umowy z 10 października 2011 r., na podstawie którego powódkom umożliwiono spłatę kredytu w CHF. Możliwość taką dała zmiana stanu prawnego wynikającą z ustawy z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw dla niniejszej sprawy, która weszła w życie 26 sierpnia 2011 r. Nie doszło jednak w ten sposób do usunięcia istniejącego wcześniej stanu abuzywności. Możliwość spłaty rat w walucie waloryzacji sama w sobie nie usuwa pierwotnej wady opisanego mechanizmu tj. przeliczenia kwoty kredytu przy jego uruchomieniu, co rzutuje na całość obowiązku zapłaty przez kredytobiorcę, a także na sposób obliczenia rat już zaspokojonych przez powódki. Aneks nie zawiera rozwiązań, które usuwałyby skutki istnienia umowy w dotychczasowym kształcie. Należy do nich istnienie nieuzasadnionego zróżnicowania sposobów przeliczania kwot z PLN na CHF (kapitału kredytu) i z CHF na PLN (wysokości rat).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż badana umowa w zakresie określonym w § 1 ust. 3, § 1 ust. 3A, § 11 ust. 5 oraz § 13 ust. 5 kształtuje prawa i obowiązki powódek w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami albowiem w trakcie wykonywania umowy i od początku jest obowiązywania pozbawione były one wpływu na ustalanie wysokości wskaźnika waloryzacyjnego, a wpływ na to ma wyłącznie pozwany. Taki zaś kształt umowy rażąco narusza interesy powódek, gdyż wyłącznie ich kontrahent – pozwany decyduje o wysokości świadczeń pieniężnych spełnianych w ramach zwrotu kredytu.

W związku z tym spełniona jest hipoteza normy z art. 385^1 § 1 k.c. Skutkiem uznania określonej klauzuli za niedozwoloną klauzulę umowną jest brak związania konsumenta tą klauzulą. Brak ten ma charakter bezwzględny i nie jest związany z konsekwencjami, w szczególności ekonomicznymi, jakie niezwiązanie konsumenta niedozwoloną klauzula umowną rodzi dla jego kontrahenta.

Sąd przyjął zatem, że pozwany nie był uprawniony do przeliczenia kwoty kredytu udzielonego powódkom wedle przyjętego przez siebie kursu franka szwajcarskiego, a następnie do otrzymywania rat tego kredytu jako jego spłaty wedle także przyjętego przez siebie kursu franka szwajcarskiego.

Z powyższych względów za abuzywne należało uznać także klauzule ubezpieczenia niskiego wkładu własnego § 3 ust. 4 umowy kredytu. Co do zasady dopuszczalna jest taka forma zabezpieczenia kredytu. Jednak konsument powinien wiedzieć za co płaci, kto jest ubezpieczonym, za jaki rodzaj ubezpieczenia, w jaki sposób jest ustalana kwota składki. Kto komu będzie co płacił w wyniku zaistnienia zdarzenia objętego umową ubezpieczenia. Wobec dowolnego ustalenia przez pozwanego kursu CHF już na początku umowy błędnie została określona kwota składki bo w oparciu o źle ustaloną kwotę kredytu.

Należy dodać, iż pod numerem (...) rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpisano na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z 24 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 2600/11, wydanego w sprawie przeciwko poprzednikowi prawnemu pozwanego, iż klauzula o treści: "Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. (...) oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji". Klauzula wpisana do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod poz. 6068 jest tożsama w treści z postanowieniem wzorca umowy kwestionowanym w niniejszej sprawie.

W sprawie jednakże zachodzi dalej idąca wadliwość umowy.

Otóż kluczowe w przedmiotowej umowie jest postanowienie § 10 ust. 2 jej podstawowego dokumentu.

Przepis art. 69 ust. 5 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe nakazywał – w dacie zawierania przedmiotowej umowy – zawarcie umowy kredytu w formie pisemnej i określenie w niej wysokości oprocentowania kredytu i warunków jego zmiany. W ocenie Sądu postanowienie umowne dot. oprocentowania kredytu było dalece niejednoznaczne i nieprecyzyjne. Wskazana klauzula nie określała momentu zmian oprocentowania. Użyty w klauzuli zwrot „zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić" powoduje, ze od dowolnej decyzji banku zależało czy i kiedy jakakolwiek zmiana oprocentowania nastąpi. Sporna klauzula nie określa kierunku zmian oprocentowania, w tym jego podniesienia czy obniżenia, wobec czego kierunek zmiany oprocentowania zależał, także od wyłącznej decyzji banku. Sporna klauzula nie określa sposobu zmiany oprocentowania. Nie udziela informacji o ile oprocentowanie powinno ulec zmianie w konkretnych okolicznościach faktycznych. Nadto z postanowienia wskazanego w § 10 ust. 2 umowy nie sposób wypełnić jakąkolwiek konkretną, obiektywną treścią.

Z treści art. 76 Prawa bankowego należy także wyciągnąć jednoznaczny, obligacyjny warunek ważności umowy kredytowej. Przepis ten wskazuje bowiem, że zasady oprocentowania kredytu określa umowa kredytu, z tym, że w razie stosowania stopy zmiennej należy określić w umowie kredytu warunki zmiany stopy procentowej pożyczki. Nie można przyjąć, aby przedmiotowa umowa realizowała ww. ustawowy obowiązek. Umowa ta stanowiła zaś opracowany przez bank wzorzec umowny, w przypadku którego rola powódek ograniczała się jedynie do podjęcia decyzji, czy ją podpisać, czy też nie. Tym bardziej postanowienie dotyczące zasad zmiany oprocentowania kredytu musiało być bezwzględnie jednoznaczne, tj. dopuszczające tylko jedną możliwą interpretację, niebudzące wątpliwości, dokładnie określone, oczywiste. Postanowienie zawarte w § 10 ust. 2 umowy powodowało zaś, że wysokość zmieniającego się oprocentowania kredytu następowała na podstawie wewnętrznych, bliżej nieustalonych zasad. Zasady te nie zostały wprost wskazane w umowie i właściwie były znane wyłącznie pozwanemu.

W ocenie Sądu powódki nie miały możliwości samodzielnego ustalenia w oparciu o to konkretne postanowienie, w jaki sposób i na jakich zasadach będzie następowała zmiana oprocentowania kredytu. Zważyć należy, że w umowie brak jest postanowienia dookreślającego wytyczne czy parametry, jakimi powinien kierować się bank przy ustalaniu oprocentowania. Regulamin aktualny na dzień zawierania umowy nie doprecyzowywał również tych kwestii w taki sposób, aby powódki miały realną szansę samodzielnego ustalenia podstaw ustalenia zmiany oprocentowania.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 10 lutego 2012 r. (VI ACa 1460/11) uznał za niedozwolone i zakazał stosowania w obrocie z konsumentami postanowienia zawartego w § 9 ust. 2 wzorca: „Umowy kredytu w linii zabezpieczonego hipoteką dla posiadaczy (...) Konta" o treści: „Stopa procentowa Kredytu może ulegać zmianom w okresie trwania Umowy w przypadku zmiany, co najmniej jednego z następujących parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego:

a) oprocentowania lokat międzybankowych

b) rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa

c) zmiany stóp procentowych NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów".

Sąd Apelacyjny wskazał, że posłużenie się w treści klauzuli sformułowaniem „może ulegać zmianom w okresie trwania umowy", skutkuje tym, iż kredytodawca może dokonywać zmiany oprocentowania według własnego uznania i w dowolnie wybranym momencie, a co za tym idzie, jest uprawniony do wprowadzania zmian wysokości oprocentowania w sposób niekorzystny dla kredytobiorcy.

Tak sformułowane postanowienie stwarza kredytodawcy możliwość dokonywania wyłącznie takich zmian, które będą uwzględniać ekonomiczny interes jedynie kredytodawcy w odpowiednim dla pozwanego czasie. W przypadku zmiany parametrów finansowych w sposób korzystny dla konsumenta, pozwany nie jest zobowiązany do wprowadzenia odpowiednich zmian w zakresie wysokości oprocentowania kredytu. Kwestionowane postanowienie nie wskazuje bowiem, w jakim kierunku następować będzie zmiana stopy procentowej kredytu w przypadku zmiany parametrów finansowych. Treść tej klauzuli zamieszczonej w oferowanym konsumentom wzorcu umowy kredytu nie wskazuje w sposób konkretny i precyzyjny przesłanek, których zaistnienie warunkować będzie zmianę wysokości oprocentowania kredytu. Wymienione w kwestionowanym postanowieniu okoliczności, od których uzależniona została zmiana wysokości oprocentowania kredytu, charakteryzują się na tyle wysokim stopniem ogólności, iż uniemożliwiają kredytobiorcy faktyczną ocenę tego, czy ewentualne zmiany wysokości oprocentowania wprowadzone zostały przez pozwanego w sposób należyty. Brak oparcia przesłanek zmiany wysokości oprocentowania kredytu na zobiektywizowanych podstawach nie daje zatem kredytobiorcy możliwości weryfikacji, czy zmiana wysokości oprocentowania dokonana decyzją kredytodawcy była uzasadniona" (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie – VI Wydział Cywilny z dnia 10 lutego 2012 r., VI ACa 1460/11).

Wskazane postanowienie uznane za nieuczciwe, zostało wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem (...).

Należy jednak zauważyć, iż powyżej przytoczone postanowienie umowne jest bardziej precyzyjne niż to zawarte w przedmiotowej umowie. Norma kontraktowa z § 10 ust. 2 przewiduje, iż zmiany oprocentowania mogły następować w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej, którego waluta była podstawą waloryzacji

Zdaniem Sądu, przedmiotowa umowa nie zawiera zatem wymaganej prawem essentialia negotii umowy kredytu. W ocenie Sądu brak jest również możliwości zastąpienia tej normy kontraktowej innym, postanowieniem, umożliwiającym konwalidowanie § 10 ust. 2 umowy. Wobec powyższego należało uznać, że na skutek nieustalenia elementu przedmiotowo istotnego umowy kredytu, nie doszło w sposób ważny do zawarcia umowy. Nie ma przy

tym znaczenia, że umowa była modyfikowana późniejszymi aneksami, bowiem pierwotna treść umowy powodowała, niemożliwą do konwalidacji, nieważność umowy.

Brak jest też jakichkolwiek podstaw prawnych, pozwalających na zastąpienie nieustalonego przez strony czynnika warunków zmiany oprocentowania innymi wynikającymi z treści przepisów, z uwagi na brak takich przepisów. Oznacza to, że na skutek nieustalenia analizowanego elementu umowy kredytu w zakresie oprocentowania i jego zmiany, nie doszło w sposób ważny do zawarcia umowy. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż strony osiągnęły konsens co do zawarcia umowy kredytu ze zmiennym oprocentowaniem.

Sąd nie znajduje podstaw do przyjęcia modelu ukształtowania wykładni umowy kredytu w zakresie wysokości oprocentowania wynikającego z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r. w sprawie pod sygn. akt II CSK 768/14.

Sąd w tej sprawie nie doszukał się podstaw normatywnych prowadzących do uznania za abuzywną tylko części klauzuli, przy pozostawieniu jako wiążącej pozostałej części, tj. jej elementu parametrycznego.

Sąd Najwyższy w uchwale z 11 września 2014 r. w sprawie III CZP 53/14 wskazał z kolei na konieczność odwołania się do parametrów obiektywnych, z którymi strona stosunku prawnego jest w stanie się zapoznać.

Zatem wobec braku postanowienia stanowiącego essentialia negotii umowy kredytowej należało uznać, że umowa z 11 sierpnia 2006 r., na podstawie art. 58 § 1 k.c., jest w całości nieważna.

Powódki wprost domagały się zapłaty, żądając także ustalenia jej nieważności, będąc reprezentowanymi w sprawie przez radcę prawnego. Trudno przyjąć zatem, by ich żądanie nie było osadzone na kompleksowej refleksji co do skutków takiej oceny przedmiotowego stosunku prawnego. Sąd nie stwierdza zatem żadnej przeszkody wywodzonej z zasad ochrony konsumentów dla dokonanego w sprawie rozstrzygnięcia.

Wobec uznania całej umowy za nieważną, a zatem uznania, że powódki wykazały samą zasadę odpowiedzialności pozwanego, należało w dalszej kolejności przejść do kwestii wysokości roszczenia powódek. Świadczenie otrzymywane przez pozwanego było bowiem świadczeniem nienależnym, z którego pozwany ma obowiązek się rozliczyć (art. 410 § 2 k.c.).

Wobec stron aktualizuje się wzajemnie obowiązek kondykcji na podstawie art. 410 § 1 i 2 (condictio sine causa). Choć w niniejszej sprawie powołuje się na niego poprzez żądanie pozwu wyłącznie strona powodowa.

Sąd nie podziela jednak żądania kondykcyjnego w zaprezentowanym kształcie, niezależnie od tego, iż pozwany w tym zakresie sporu nie prowadził szerszej polemiki, poprzestając na kwestionowaniu samego twierdzenia, co do nienależnego świadczenia spełnionego przez powódki.

Konieczne jest bowiem odwołanie się do art. 411 pkt 2 k.c. wyłączającej kondykcję w razie, gdy spełnienie świadczenia czyni zadość zasadom współżycia społecznego. Dotychczas norma wynikająca z tego przepisu miała dosyć wąski zakres zastosowania, lecz jednak jej hipoteza nie wyłącza sankcji w przypadku stron nieważnej umowy kredytu denominowanego.

Sąd przywoła obszernie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z 26 lutego 2004 r. V CK 220/03. Przepis „art. 411 pkt 2 k.c. wyłącza zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa do żądania zwrotu świadczenia nienależnego jedynie w ograniczonym zakresie, mianowicie wówczas, gdy spełnienie świadczenia odpowiadało zasadom współżycia społecznego. Istotnie, w takim wypadku art. 411 pkt 2 k.c. wyprzedza zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa ze względu na to, że żądanie jest wykluczone już zanim uprawniony je zgłosi. Powszechnie przyjmuje się, że zasadom współżycia społecznego czynią zadość zwłaszcza świadczenia określane mianem quasi-alimentacyjnych oraz świadczenia związane ze stosunkiem pracy. Przykładowo, zwrotowi nie podlega świadczenie spełnione przez osobę zamożną na rzecz starej i ubogiej krewnej w błędnym przekonaniu co do istnienia takiego

obowiązku. Jeśli zatem spełnienie świadczenia odpowiada zasadom współżycia społecznego do nadużycia prawa dojść nie może. Jedynie więc w tym przypadku stosowanie art. 5 k.c. należy uznać za wyłączone.

W pozostałych natomiast przypadkach możliwa jest ocena „czynienia użytku" z prawa do żądania zwrotu świadczenia nienależnego dokonywana w świetle art. 5 k.c.. Jak wskazano, art. 411 pkt 2 k.c. nie służy zwalczaniu nadużycia prawa. Na jego podstawie nie dokonuje się oceny „czynienia użytku" z prawa. „Czynienie użytku" przez uprawniony podmiot jest na gruncie tego przepisu bez znaczenia, natomiast w świetle art. 5 k.c. należy wprawdzie ocenić całokształt okoliczności, a więc uwzględnić również to, czy świadczenie odpowiadało, czy też nie odpowiadało zasadom współżycia społecznego, jednak nadużycie mogłoby wystąpić także wtedy, gdy spełnienie świadczenia nienależnego nie odpowiadało zasadom współżycia społecznego.

Także analiza treści art. 411 k.c. uzasadnia wniosek, że przepis ten nie jest wyczerpującą regulacją wyłączającą żądanie zwrotu świadczenia nienależnego w innych przypadkach w przepisie tym nie wskazanych. Przeciwnego wniosku nie da się wysnuć z jego treści, w której brak stanowczych sformułowań typu „tylko", „wyłącznie", „jedynie w przypadkach wskazanych". Przepis art. 411 § 2 k.c. dotyczy jedynie sytuacji, gdy spełniono świadczenie ze względu na rzekomy obowiązek zwyczajowy lub odpowiadający względom przyzwoitości – obowiązek, który dla świadczenia nie był istotny, tj. nie stanowił objętej porozumieniem stron podstawy prawnej. Nie można zatem w sposób uzasadniony twierdzić, że inne przepisy dopuszczające możliwość wykluczenia żądania zwrotu spełnionego świadczenia nienależnego zostały przez ustawodawcę wyłączone, a takim właśnie przepisem jest art. 5 k.c..

Przepisy art. 411 pkt 2 i art. 5 k.c. mają więc zupełnie inne hipotezy i dyspozycje, a taka właśnie tożsamość byłaby wymagana, aby móc przyjąć relację przepis ogólny – przepis szczególny; łączy je jedynie okoliczność, że odwołują się do zwrotu niedookreślonego w postaci zasad współżycia społecznego, jednak wobec różnych hipotez i z różnymi konsekwencjami.

(...) Zasady współżycia społecznego wyrażają ideę słuszności w prawie oraz odwołują się do powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości. Ogólnie rzecz ujmując można powiedzieć, że przez zasady współżycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania. Odmowa uwzględnienia żądania zwrotu nienależnego świadczenia musi więc być wsparta odpowiednią aprobatą moralną."

Niniejsza sprawa jest osadzona w szerszym kontekście społecznym i gospodarczym. Kwestie związane z szerokorozumianymi kredytami walutowymi (indeksowanymi, denominowanymi) są przedmiotem debaty publicznej nie tylko w Polsce, czego przykładem są chociażby powołany wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Sąd dostrzega przy tym problem osób, które w analogicznym okresie jak powódki zawarli umowy kredytu bez żadnego elementu walutowego, a zatem z oprocentowaniem wyższym niż w niniejszej sprawie, które w związku z tym mogły ponosić większe, często znacznie większe, koszty obsługi takiej umowy.

Nie można jednak pomijając specyfiki kondykcji w przypadku nieważnej umowy kredytu. W takiej sytuacji nie następuje bowiem żadna „naprawa" istniejącego nadal, choć dotkniętego częściową wadliwością na zasadzie bezskuteczności poszczególnych postanowień kontraktowych, a definitywne rozliczenie się z całości spełnionych świadczeń. Dzieje się to przy tym w sytuacji, gdy powódki rzeczywiście otrzymały finasowanie kosztem pozwanego. Otrzymane w ten sposób kwoty zostały przez nie spożytkowane na własne potrzeby inwestycyjne, a następnie w określonym stopniu zwrócone w postaci kolejnych rat. Trudno zatem uznać za zrozumiały i społecznie akceptowany zwrot przez pozwanego części tychże rat, które zostały przez niego już zaliczone na pokrycie przekazanego uprzednio powódkom kapitału. Wychodziłoby już poza zasady uczciwego postępowania domaganie się zwrotu tego co uprzednio otrzymało się od innego podmiotu w wyniku wykonania nieważnej umowy, a co zostało temu podmiotowi już zwrócone.

Nie byłoby zatem sprawiedliwie by A. W. i A. B. (1) mogły zatrzymać kapitał, który zwróciły dotychczas pozwanemu. W ten sposób otrzymałyby bowiem nie tylko „tanie" ale zupełnie „darmowe" finasowanie powiększone dodatkowo o premię w postaci odsetek za opóźnienie.

Sąd nie jest w stanie zaakceptować tego typu sytuacji, także przy bierności pozwanego w tym zakresie. Przyjęcie jej godziłoby, bowiem nie tylko w interes (...) S.A. w W., ale także stawiałoby innych kredytobiorców w rażąco gorszej sytuacji.

Warto także w tym miejscu obszernie przytoczyć jako uzupełnienie powyższego stanowiska wywody Sądu Apelacyjnego w Warszawie (zawarte w uzasadnieniu wyroku z 12.02.2020 r. w sprawie V ACa 297/19): „(...) każda z rat, które powodowie spłacali na rzecz pozwanego banku, stanowiła w istocie dobrowolne i częściowe regulowanie przez powodów wierzytelności przysługującej tylko bankowi o zwrot nienależnego świadczenia polegającego na przekazaniu na rzecz powodów kwoty tytułem nieważnej umowy. Tylko świadczenie banku miało więc charakter nienależny i wymagający zwrócenia od momentu, w którym powodom wskazana kwota została przekazana do dyspozycji. Brak po obu stronach świadomości albo choćby pewności w ocenie nieważności umowy nie miał w tym zakresie istotnego znaczenia ze względu na skutek nieważności tej umowy, występujący już od dnia jej podpisania. Wpłaty rat przez powodów w istocie powinny więc zostać zaliczone na poczet należności, która od dnia otrzymania wskazanej kwoty obciążała powodów, pozornie z tytułu kredytu, a w istocie w tytułu nienależnego świadczenia. (...)

Nie było więc podstaw do uznania, że wpłaty kwot odpowiadających w swojej wysokości ratom nieważnego kredytu stanowiły też ze strony powodów rodzaj nienależnego świadczenia, którego otrzymanie prowadziło do powstania po stronie banku obowiązku jego zwrócenia powodom. Dochodziło tylko w ten sposób do dobrowolnego zaspakajania przez powodów w częściach roszczenia pozwanego banku o zwrot kwoty wypłaconej powodom nienależnie z powodu nieważności umowy Po stronie powodów nie powstało z tych przyczyn osobne roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia. Nawet więc w zakresie kwot faktycznie wpłaconych przez powodów na rzecz pozwanego banku tytułem zwrotu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, nawet przy przyjęciu, że roszczenie oparte na art. 410 k.c. było w tej sprawie dochodzone.

(...) Przyjęcie odmiennego stanowiska, czyli zastosowanie teorii podwójnej kondycji, prowadzić by mogło do rezultatów mocno wątpliwych prawnie oraz społecznie, w szczególności w odniesieniu do spraw dotyczących kredytów tego rodzaju, przy założeniu trafności argumentacji podanej na uzasadnienie tezy o nieważności tego rodzaju umów z przyczyn wskazanych w tym uzasadnieniu oraz przy świadomości postawy banków polegającej na niepodejmowaniu takich działań, które powinny być dostosowane do takiej sytuacji, w której wskazane założenie może się okazać trafne merytorycznie, czyli którego konsekwencją też może być przedawnienie roszczenia banku o zwrot nienależnego świadczenia z tytułu nieważnej umowy kredytowej. Mając na uwadze opisaną specyfikę tych umów, oceny ich skutków prawnych oraz konsekwencji ich nieważności, trudno zaakceptować jednak sytuację, w której zasądzeniu na rzecz kredytobiorców by w całości podlegały wpłacone kwoty tytułem spłaconych jakoby rat kredytu przy jednoczesnej konieczności oddalania późniejszych z oczywistych przyczyn powództw banków o zasądzenie nienależnego świadczenia z tytuł wykonania nieważnej umowy kredytowej z powodu upływu terminu przedawnienia takiego roszczenia, nie zaś z powodu jego częściowego albo całościowego zaspokojenia przez zapłatę uiszczonych faktycznie kwot rat. Korzyści kredytobiorców, które mogłyby w ten sposób zostać podwojone, byłyby jednak zbyt daleko idące i trudne do zaakceptowania wymiarze społecznym”.

Dlatego też bez zarzutu ze strony pozwanego, czego zresztą nie wymaga art. 411 pkt 2 k.c., Sąd przyjął, iż powódki mogą skutecznie domagać się zwrotu świadczeń spełnionych bezpodstawnie tylko w kwocie przewyższającej tożsame rodzajowo świadczenie otrzymane od pozwanego. W realiach niniejszej sprawy oznacza to wartość 550 000 zł.

W konsekwencji przy rozliczeniu umowy Sąd uwzględnił kwoty poniesione przez powódki. Przy czym, zważywszy, iż począwszy od października 2011 r. raty były przez nie spłacane w walucie szwajcarskiej należało, na potrzeby rozliczeń, dokonać przeliczenia tychże świadczeń na złoty polski. Każdorazowo Sąd zastosował w tym celu kurs średni Narodowego Banku Polskiego z dnia zapłaty danej raty zgodnie z regułą z art. 358 § 2 k.c. W przypadku zaś braku ogłoszenia kursu w danym dniu roboczym Sąd za właściwy przyjął najbliższy dzień roboczy po dacie wykonania przez nie przelewu.

Powódki spłaciły w walucie polskiej 134 871,23 zł. Obrazuje to poniższe zestawienie.

Data księgowania	***Kwota spłaty (w PLN)***
06.10.2006	1 009,08 zł
15.11.2006	519,86 zł
15.12.2006	543,57 zł
15.01.2007	569,40 zł
15.02.2007	21,28 zł
26.02.2007	592,69 zł
15.03.2007	585,45 zł
19.03.2007	82,30 zł
16.04.2007	1 134,92 zł
15.05.2007	1 077,46 zł
15.06.2007	1 481,88 zł
16.07.2007	1 421,97 zł
16.08.2007	1 516,43 zł
17.09.2007	1 485,87 zł
15.10.2007	1 544,54 zł
15.11.2007	2 521,01 zł
03.12.2007	38,34 zł
17.12.2007	2 584,89 zł
15.01.2008	2 606,20 zł

15.02.2008	2 641,75 zł
17.03.2008	2 711,57 zł
15.04.2008	2 671,07 zł
15.05.2008	2 591,95 zł
16.06.2008	1 175,31 zł
03.07.2008	1 432,82 zł
15.07.2008	2 512,18 zł
18.08.2008	2 575,24 zł
15.09.2008	2 633,05 zł
15.10.2008	2 821,87 zł
17.11.2008	3 182,84 zł
01.12.2008	38,68 zł
15.12.2008	3 146,45 zł
15.01.2009	3 034,36 zł
16.02.2009	3 149,71 zł
16.03.2009	2 803,75 zł
15.04.2009	2 733,11 zł
15.05.2009	2 813,55 zł
15.06.2009	2 828,02 zł
15.07.2009	2 683,80 zł

17.08.2009	2 296,86 zł
15.09.2009	2 311,08 zł
15.10.2009	2 320,83 zł
16.11.2009	2 240,74 zł
15.12.2009	2 283,84 zł
15.01.2010	2 266,21 zł
15.02.2010	2 257,96 zł
15.03.2010	2 204,20 zł
15.04.2010	2 221,11 zł
17.05.2010	2 379,66 zł
15.06.2010	2 411,54 zł
15.07.2010	2 442,72 zł
16.08.2010	2 401,69 zł
17.08.2010	5,86 zł
15.09.2010	2 436,30 zł
15.10.2010	2 343,11 zł
15.11.2010	2 359,55 zł
15.12.2010	2 484,18 zł
17.12.2010	20,48 zł
17.01.2011	2 431,84 zł

15.02.2011	2 410,38 zł
15.03.2011	2 535,53 zł
15.04.2011	2 163,13 zł
19.04.2011	198,44 zł
21.04.2011	110,28 zł
16.05.2011	2 522,45 zł
15.06.2011	2 593,40 zł
15.07.2011	2 815,42 zł
16.08.2011	2 975,81 zł
15.09.2011	2 800,12 zł
16.09.2011	108,29 zł
Suma	***134 871,23 zł***

Skoro powódki w walucie polskiej spełniły na rzecz pozwanego świadczenie do wysokości 134 871,23 zł to należało ustalić tę cześć zapłaty w walucie szwajcarskiej, która odpowiada kwocie 415 128,77 zł (550 000-134 871,23).

Założenia przyjęte przez Sąd obrazuje poniższe zestawienie.

Data księgowania	***Wpłacone CHF***	***Kurs średni NBP (tabela A) z daty księgowania (w przypadku braku publikacji kursu w danym dniu, za właściwy uznano kurs z następnego dnia roboczego)***	***Kwota w PLN***
17.10.2011	773,74 CHF	3,4528	2 671,57 zł

15.11.2011	773,74 CHF	3,5531	2 749,18 zł
15.12.2011	773,74 CHF	3,7096	2 870,27 zł
16.01.2012	773,74 CHF	3,6443	2 819,74 zł
15.02.2012	773,74 CHF	3,4523	2 671,18 zł
15.03.2012	773,74 CHF	3,421	2 646,96 zł
16.04.2012	773,74 CHF	3,494	2 703,45 zł
15.05.2012	782,95 CHF	3,5932	2 813,30 zł
15.06.2012	782,95 CHF	3,574	2 798,26 zł
16.07.2012	782,95 CHF	3,4924	2 734,37 zł
17.07.2012	6 133,81 CHF	3,4791	21 340,14 zł
28.07.2012	2 147,04 CHF	3,4475	7 401,92 zł
16.08.2012	696,71 CHF	3,3998	2 368,67 zł
17.09.2012	751,72 CHF	3,3628	2 527,88 zł
15.10.2012	751,72 CHF	3,3835	2 543,44 zł
15.11.2012	751,72 CHF	3,4639	2 603,88 zł
17.12.2012	751,72 CHF	3,3811	2 541,64 zł
15.01.2013	751,72 CHF	3,333	2 505,48 zł
15.02.2013	743,16 CHF	3,4061	2 531,28 zł
15.03.2013	743,16 CHF	3,377	2 509,65 zł
15.04.2013	743,16 CHF	3,3857	2 516,12 zł

15.05.2013	743,16 CHF	3,3349	2 478,36 zł
17.06.2013	743,16 CHF	3,4368	2 554,09 zł
15.07.2013	743,16 CHF	3,4633	2 573,79 zł
16.08.2013	743,16 CHF	3,4154	2 538,19 zł
16.09.2013	743,16 CHF	3,3937	2 522,06 zł
15.10.2013	743,16 CHF	3,3889	2 518,49 zł
15.11.2013	743,16 CHF	3,3926	2 521,24 zł
16.12.2013	743,16 CHF	3,4202	2 541,76 zł
15.01.2014	743,16 CHF	3,3614	2 498,06 zł
17.02.2014	743,16 CHF	3,3917	2 520,58 zł
05.03.2014	1 462,38 CHF	3,4344	5 022,40 zł
08.03.2014	3 010,32 CHF	3,4465	10 375,07 zł
17.03.2014	654,53 CHF	3,4806	2 278,16 zł
15.04.2014	725,59 CHF	3,4409	2 496,68 zł
15.05.2014	725,59 CHF	3,424	2 484,42 zł
16.06.2014	725,59 CHF	3,4461	2 500,46 zł
15.07.2014	725,59 CHF	3,4124	2 476,00 zł
18.08.2014	725,59 CHF	3,4649	2 514,10 zł
15.09.2014	725,59 CHF	3,4732	2 520,12 zł
15.10.2014	725,59 CHF	3,4855	2 529,04 zł

17.11.2014	725,59 CHF	3,5176	2 552,34 zł
15.12.2014	725,59 CHF	3,4768	2 522,73 zł
15.01.2015	725,59 CHF	4,1611	3 019,25 zł
16.02.2015	725,59 CHF	3,9364	2 856,21 zł
16.03.2015	674,79 CHF	3,9116	2 639,51 zł
15.04.2015	674,79 CHF	3,9116	2 639,51 zł
15.05.2015	674,79 CHF	3,8955	2 628,64 zł
15.06.2015	674,79 CHF	3,9665	2 676,55 zł
15.07.2015	674,79 CHF	3,9595	2 671,83 zł
17.08.2015	674,79 CHF	3,854	2 600,64 zł
15.09.2015	674,79 CHF	3,8417	2 592,34 zł
15.10.2015	674,79 CHF	3,893	2 626,96 zł
16.11.2015	674,79 CHF	3,9328	2 653,81 zł
15.12.2015	674,79 CHF	4,0222	2 714,14 zł
15.01.2016	674,79 CHF	4,0284	2 718,32 zł
15.02.2016	674,79 CHF	3,9935	2 694,77 zł
15.03.2016	673,98 CHF	3,9107	2 635,73 zł
15.04.2016	673,98 CHF	3,9451	2 658,92 zł
16.05.2016	673,98 CHF	3,9577	2 667,41 zł
15.06.2016	673,98 CHF	4,075	2 746,47 zł

15.07.2016	673,98 CHF	4,0432	2 725,04 zł
16.08.2016	673,98 CHF	3,9295	2 648,40 zł
15.09.2016	673,98 CHF	3,9575	2 667,28 zł
17.10.2016	673,98 CHF	3,9709	2 676,31 zł
15.11.2016	673,98 CHF	4,1046	2 766,42 zł
15.12.2016	673,98 CHF	4,1334	2 785,83 zł
16.01.2017	673,98 CHF	4,0837	2 752,33 zł
15.02.2017	673,98 CHF	4,042	2 724,23 zł
15.03.2017	673,98 CHF	4,031	2 716,81 zł
18.04.2017	673,49 CHF	3,9688	2 672,95 zł
15.05.2017	673,49 CHF	3,8498	2 592,80 zł
16.06.2017	673,49 CHF	3,8771	2 611,19 zł
17.07.2017	673,49 CHF	3,8148	2 569,23 zł
16.08.2017	673,49 CHF	3,7403	2 519,05 zł
15.09.2017	673,49 CHF	3,7332	2 514,27 zł
16.10.2017	673,49 CHF	3,6914	2 486,12 zł
15.11.2017	673,49 CHF	3,6382	2 450,29 zł
15.12.2017	673,49 CHF	3,6227	2 439,85 zł
15.01.2018	673,49 CHF	3,5334	2 379,71 zł
15.02.2018	673,49 CHF	3,594	2 420,52 zł

15.03.2018	673,49 CHF	3,6073	2 429,48 zł
16.04.2018	673,01 CHF	3,5054	2 359,17 zł
15.05.2018	673,01 CHF	3,5912	2 416,91 zł
15.06.2018	673,01 CHF	3,7056	2 493,91 zł
02.07.2018	7 197,00 CHF	3,8019	27 362,27 zł
16.07.2018	640,00 CHF	3,6816	2 356,22 zł
16.08.2018	640,00 CHF	3,8131	2 440,38 zł
17.09.2018	640,00 CHF	3,8199	2 444,74 zł
15.10.2018	640,00 CHF	3,7502	2 400,13 zł
15.11.2018	640,00 CHF	3,7814	2 420,10 zł
17.12.2018	640,00 CHF	3,8025	2 433,60 zł
15.01.2019	640,00 CHF	3,8111	2 439,10 zł
15.02.2019	640,00 CHF	3,8081	2 437,18 zł
15.03.2019	640,00 CHF	3,7863	2 423,23 zł
15.04.2019	639,52 CHF	3,7698	2 410,86 zł
15.05.2019	639,52 CHF	3,8244	2 445,78 zł
17.06.2019	639,52 CHF	3,8013	2 431,01 zł
15.07.2019	639,52 CHF	3,8512	2 462,92 zł
16.08.2019	639,52 CHF	4,0093	2 564,03 zł
16.09.2019	639,52 CHF	3,95	2 526,10 zł

15.10.2019	639,52 CHF	3,9	2 494,13 zł
15.11.2019	639,52 CHF	3,9206	2 507,30 zł
16.12.2019	639,52 CHF	3,8953	2 491,12 zł
15.01.2020	639,52 CHF	3,9317	2 514,40 zł
17.02.2020	639,52 CHF	3,9921	2 553,03 zł
16.03.2020	639,52 CHF	4,1624	2 661,94 zł
15.05.2020	1,03 CHF	4,3294	4,46 zł
15.06.2020	1,07 CHF	4,1454	4,44 zł
15.07.2020	1,03 CHF	4,1677	4,29 zł
17.08.2020	652,74 CHF	4,0828	2 665,01 zł
15.09.2020	652,74 CHF	4,1321	2 697,19 zł
15.10.2020	652,74 CHF	4,25	2 774,15 zł
16.11.2020	652,17 CHF	4,1463	2 704,09 zł
15.12.2020	652,17 CHF	4,1254	2 690,46 zł
Suma	***94 128,05 CHF***		***347 429,33 zł***

Z przedłożonych przez powódki do akt sprawy dokumentów wynika, że spłaciły 134 871,23 zł oraz 94 128,05 CHF (347 429,33zł), co łącznie dało 482 300,56 zł. Zważyć należy, że Sąd przy dokonywaniu obliczeń bazował na danych wynikających z wydruków z bankowości internetowej oraz potwierdzeń przelewów przedstawianych przez same powódki, a opatrzonych tytułem „Kredyt – spłata raty (...)", tj. potencjalne (gdyż pobierane na podstawie nieważnej umowy) kapitał i odsetki.

Pozwany przyznał, że powódki wpłaciły na dzień 14 stycznia 2021r. łącznie 498 000 zł.

Żadna z wymienionych kwot nie przekracza kwoty 550 000 zł na datę zamknięcia rozprawy.

W konsekwencji roszczenie powódek o zapłatę z tytułu zwrotu kwot wpłaconych tytułem rat kapitałowo – odsetkowych podlegało oddaleniu. Także żądanie zwrotu kwoty 20 zł uiszczonej tytułem prowizji za zawarcie aneksu nr 2 do umowy nie podlegało zwrotowi. Aneks nr 2 został zawarty wyłącznie z inicjatywy powódek w związku ze zmianą danych nieruchomości i wpisu udziałów we współwłasności. Skoro swoim działaniem spowodowały dodatkową czynność pozwany miał prawo z tego tytułu pobrać opłatę.

Wobec powyższego w zakresie roszczenia o zapłatę uwzględnieniu na obecnym etapie podlegałyby jedynie kwoty uiszczone tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Pozwany pozostawał w opóźnieniu z zapłatą kwoty od 8 lutego 2019 r., skoro wezwanie do zapłaty zostało mu doręczone 18 stycznia 2019 r., zaś w wezwaniu wyznaczono 14 dni na zapłatę (k.225)

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie 100 k.p.c. uznając, że koszty powinny zostać wzajemnie zniesione

Powódki wygrały sprawę w zakresie roszczenia niepieniężnego, lecz przegrały sprawę w zakresie roszczenia o zapłatę w przeważającej części (98,70%). W ocenie Sądu na etapie postępowania w zakresie dotyczącym Sądu I instancji, nie ma podstaw do wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.